

اولین ویژگی اختصاصی ایشان بود. ویژگی دیگر ایشان توجه فوق العاده به سرمایه اجتماعی دستگاه قضائی بود. دستگاه قضائی معمولاً جزو دستگاه های خوش نام بین افکار عمومی تلقی نمی شود و این هم اقتضای کار است چون از هر دو نفری که به دستگاه قضائی مراجعه می کنند حداقل به نفع یک نفر رای صادر نمی شود، یعنی اصولاً حداقل یک نفر ناراضی بیرون می آید چون آن رایی که علاقه داشته بگیرد، چه حق می دانسته و چه به ناحق، نتوانسته آن را دریافت کند. نکته دیگر این است که در شرایط مناسبی مردم به دادگستری مراجعه نمی کنند، مثل بیمارستان یعنی تا کسی بیمار نشود به بیمارستان نمی رود. دادگستری هم تا کسی مشکل حقوقی نداشته باشد مراجعه نمی کند یعنی فضای مطلوبی نیست که بگوئید برای خبرهای خوب می روند و اعصاب همه راحت است و خوشحال هستند. فضای دوقطبی، سنگین، پرتنش، پر استرس دارد. در زمان شهید رئیسی مردم به دستگاه قضا اعتماد داشتند، سرمایه اجتماعی دستگاه قضائی معمولاً خیلی بالا نیست، شهید رئیسی این مورد را مدنظر قرار دادند و برای سرمایه اجتماعی دستگاه قضائی برنامه داشتند یعنی مردم به قوه قضائیه اعتماد داشته باشند،

امید داشته باشند که در اینجا مشکلات آنجا برطرف می شود. پرونده های خاک خورده در دستگاه قضائی، زمان شهید رئیسی به جریان افتاد در دستگاه قضا تأثیر متعددی اتخاذ شد تا سرعت رسیدگی به پرونده ها افزایش یابد. پرونده های معطل مانده قدیمی چندین ساله به جریان افتادند یا تعیین تکلیف شدند یا نظامات پرداختی که مشوق باشد تا قضاات سریع تر پرونده ها را تعیین تکلیف کنند و به نتیجه برسد، در دستور کار قرار گرفته بود. نوع تعامل با ارباب رجوع ساماندهی شد اواخر دوره آقای رئیسی بود که سامانه ای فعال شد که برای مراجعه کننده پیامک می رفت، در روند رسیدگی به پرونده اش در دادگستری چه نظری دارد، آیا رضایت داشته یا خیر؟ شهید رئیسی اولین رئیس قوه قضائیه ای بود که سفر استانی داشتند در ادوار گذشته کمتر شاهد بودیم که یک رئیس قوه قضائیه با نماینده های NGO ها، با نمایندگان دانشگاهیان، وکلای، دانشجویان، کارگران و غیره دیدار داشته باشد. این حجم زیاد از تعامل با افکار عمومی، رفت و آمد شخصی، ورود در موضوعاتی که مورد نیاز افکار عمومی و مطالبه آنهاست، سرمایه اجتماعی قوه قضائیه را افزایش داد. افکار سنجی ها نیز این را بعد ها تأیید کردند که سرمایه اجتماعی

قوه قضائیه به مقدار زیادی افزایش یافت. مسئله سوم آن حوزه ورود به حقوق عامه است. در اصل ۱۵۶ و ۱۵۸ قانون اساسی آمده، یکی از وظایف قوه قضائیه به طور خاص احیای حقوق عامه است. ۵ وظیفه در قانون اساسی نام برده شده که یکی از آنها احیای حقوق عامه است. در حالیکه نسبت به این امر برنامه یا کارویژه خاصی معمولاً در دستگاه قضائی روی میز نبود. علی رغم اینکه یکی از ۵ کارکرد دستگاه قضائی در قانون اساسی احیای حقوق عامه است معمولاً نمی بینیم نسبت به این موضوع کارویژه خاص، برنامه خاص، طرح خاص، اقدام خاصی شود. شهید رئیسی پیش از این هم وقتی در دادستانی کل کشور بودند بخش معاونت حقوق عامه دادستانی را فعال کردند و آنجا هم یک آئین نامه ای برای این حوزه صادر کردند. هم نقش NGO ها و سازمان های مردم نهاد در احیای حقوق عامه و هم نقش دادستان ها و تعامل میان بخش های مختلف در این حوزه را در آن آئین نامه پیش بینی کردند که پیش از ریاست قوه بود و زمانیکه در دادستانی بودند این اقدام انجام شد. وقتی در جایگاه ریاست قوه قضائیه قرار گرفتند همین معناراً با زحمت و بازتعیین کردند و در سطح رئیس قوه قضائیه گسترده کردند. اولاً ورود و نقش قوه قضائیه در موضوعات مرتبط با حقوق عامه پررنگ شد یعنی از ابتدای فعالیت شهید رئیسی در قوه قضائیه در ماجراهای سیل می بینیم شخص قوه قضائیه ورود می کند، مطالبه و پیگیری می کند. در ماجراهای تعطیلی کسب و کارهای خانگی ورود، مطالبه و پیگیری می شد. در ماجرای آلودگی و غیره ورود، مطالبه و پیگیری می شد. در حوزه هایی که حقوق عامه را مدنظر قرار می دهد و افکار عمومی مدنظر است شخصاً یا سازمانی هم رئیس قوه قضائیه و هم دادستانی فعالیت چشمگیری پیدا می کرد. رسیدگی به ترک فعل ها از جمله دستاورد های شهید رئیسی در دستگاه قضائی است. مفهوم ترک فعل پررنگ تر رسیدگی شد. در دوره ای ما دچار خمودگی در دستگاه اجرایی شدیم که معمولاً کارها با تأخیر مواجه می شد یا روی زمین مانده بود و یا با عدم مسئولیت پذیری مواجه شد.

ویژگی چهارمی که برای شهید رئیسی در سطح مدیریت ایشان در قوه قضائیه باید نام ببریم که آن هم در این سطح مشاهده نمی شد، جدیت و قاطعیت در برخورد با فساد بود. خواهش دارم اخبار دوره مدیر ییت شهید رئیسی را در قوه قضائیه مرور کنیم. در دوره شهید رئیسی شاهد هستیم دستگیری های گسترده کارمندانی که یک شبکه سازمان یافته در سازمان ثبت داشتند اتفاق افتاد. یکباره خبر منتشر می شد که ۲۴ نفر با هم دستگیر شدند. در یک شبکه در دادگستری یکباره ۱۵ نفر دستگیر می شوند. در زمان شهید رئیسی کسی جرأت نمی کرد پیشنهاد تخلف را قبول کند شناسایی و برخورد اتفاق می افتاد و همچنین حالت پیشگیری داشت. در عین حفظ حریم خصوصی، معرفی متخلفین

شهید رئیسی برای سرمایه اجتماعی دستگاه قضائی برنامه داشتند یعنی مردم به قوه قضائیه اعتماد داشته باشند، امید داشته باشند که در اینجا مشکلات آنها برطرف می شود